

Ministerie van Justitie

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Directie Juridische en Operationele Aangelegenheden

Postadres: Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Telefoon (070) 3 70 79 11
Fax (070) 3 70 79 00

Onderdeel	DJOA/BJZ	Bij beantwoording de
Datum	25 april 2007	datum en ons kenmerk
Ons kenmerk	5480925/07	vermelden. Wilt u slechts
Uw kenmerk	2060710080	één zaak in uw brief
Onderwerp	Beantwoording vragen van het lid Wolfsen (PvdA) over de uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens	behandelen.

Bijgaand zend ik u de antwoorden op de vragen van het lid Wolfsen (PvdA) over de uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens in de zaak Geerings vs. Nederland.

De Minister van Justitie,

Antwoorden van de Minister van Justitie op de vragen van het lid Wolfsen (PvdA) over de uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens in de zaak Geerings vs Nederland. (Ingezonden 21 maart 2007, nr. 2060710080)

Vraag 1.

Hebt u kennisgenomen van de uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) van 1 maart 2007 in de zaak Geerings tegen Nederland?¹

Antwoord 1.

Ja.

Vraag 2.

Betekent die uitspraak - en in het bijzonder paragraaf 47 daarvan - dat het Hof het opleggen van de maatregel ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel, als genoemd in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht, in strijd acht met het in artikel 6, tweede lid, Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) neergelegde onschuldpresumptie wanneer niet is vastgesteld dat de betrokkene vermogensbestanddelen bezit waaruit het genoten voordeel daadwerkelijk blijkt, en niet buiten redelijke twijfel is vastgesteld dat de betrokkene het strafbaar feit in verband waarmee de vordering is ingesteld heeft begaan?

Vraag 3.

Houdt de uitspraak in dat in ieder geval geen vordering tot ontneming mag worden gedaan in relatie tot feiten waarvan de betrokkene onherroepelijk is vrijgesproken?

Antwoorden 2 en 3.

In de zaak Geerings was aan de veroordeelde een ontnemingsmaatregel opgelegd. De vaststelling van het wederrechtelijk verkregen voordeel had plaatsgevonden op grond van een zogenoemde 'berekening op transactie-basis'. Bij deze berekeningsmethode wordt het wederrechtelijk verkregen voordeel bepaald op grond van de geschatte opbrengst per feit. In dit geval was de berekening op transactie-basis mede gebaseerd op feiten waarvoor in de onderliggende strafzaak vrijspraak was gevolgd. Voorts was niet vastgesteld of de veroordeelde ook voordeel had genoten uit die feiten. Het EHRM acht het opleggen van de ontnemingsmaatregel onder deze omstandigheden in strijd met de onschuldpresumptie van artikel 6, tweede lid, van het EVRM.

Artikel 36e, tweede en derde lid, Sr biedt de mogelijkheid om een ontnemingsvordering mede te baseren op andere feiten dan het feit waarvoor een persoon is veroordeeld. Onder deze andere feiten kunnen eventueel ook feiten worden geschaard, waarvoor in de onderliggende strafzaak vrijspraak is gevolgd. Uit de uitspraak van het EHRM in de zaak Geerings valt af te leiden dat dit niet

¹ 1) EHRM, 1 maart 2007, Application no. 30810/03 (Geerings v. The Netherlands)

is uitgesloten, maar dat er dan wel van toevloeiing van voordeel aan de veroordeelde moet zijn gebleken.

De methode van berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel is in dit verband cruciaal. Naast de in de zaak Geerings gebezigde berekening op transactie-basis bestaan er andere wijzen waarop de berekening van wederrechtelijk verkregen voordeel tot stand kan komen: het gaat om de zogenoemde kasopstelling en vermogensvergelijking. Bij ontneming op basis van laatstgenoemde berekeningsmethoden is het niet van belang of voor een deel van de tenlastgelegde feiten vrijspraak is gevolgd, omdat de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel gebaseerd is op de vaststelling dat vermogen is toegevloeid aan de veroordeelde persoon, zonder dat deze daarvoor een aannemelijke verklaring heeft. In een eerdere zaak heeft het EHRM dit ook in lijn met artikel 6, tweede lid, EVRM geacht (zie EHRM 5 juli 2005, nr. 19581/04; Van Offeren v. Nederland).

Bovenstaande houdt in dat de gevolgen van de uitspraak zich beperken tot het geval waarin mede wordt ontnomen ter zake van feiten waarvoor vrijspraak is gevolgd, terwijl berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel plaats zou vinden op transactie-basis.

Vraag 4 .

Zal deze uitspraak nog leiden tot aanpassing van het beleid inzake het instellen van vorderingen op grond van artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht door het Openbaar Ministerie (OM) of tot aanpassing van artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht?

Antwoord 4.

Het beleid van het Openbaar Ministerie inzake de ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel wordt met inachtneming van de uitspraak van het EHRM aangepast. Tot aanpassing van het Wetboek van Strafrecht bestaat, gelet op mijn antwoord op de vragen 2 en 3, vooralsnog geen aanleiding.

Vraag 5.

Hoe beschouwt u, meer in het bijzonder paragraaf 49 van de uitspraak, waarin wordt gesteld dat na een onherroepelijke vrijspraak zelfs het verwoorden van verdenkingen ten aanzien van de onschuld van de (oorspronkelijke) verdachte niet langer toelaatbaar is, de praktijk van de conclusies van het OM in het kader van procedures op grond van artikel 89 van het Wetboek van Strafvordering, waarin veelvuldig - ook na een onherroepelijke vrijspraak van de betrokkene - wordt verwoord dat er, nog steeds, verdenkingen tegen de betrokkene bestaan?

Antwoord 5.

Er bestaat een onderscheid tussen uitspraken die betrekking hebben op de gegrondheid van de verdenking en uitspraken die gaan over de vaststelling van schuld. In procedures ex. artikel 89 Sv wordt - na afloop van de strafzaak - mede aan de hand van de verdenking jegens betrokkene geoordeeld of er een vergoeding voor de ondergane verzekering, klinische observatie of hechtenis moet worden toegekend. Dit mag niet zo ver gaan dat in een artikel 89-procedure alsnog aan

mogelijke schuld aan het strafbaar feit wordt gerefereerd, terwijl betrokkene in de strafzaak is vrijgesproken. Dit zou een schending opleveren van de onschuldpresumptie (zie o.a. EHRM Baars tegen Nederland, no. 44320/98 en EHRM Del Latte tegen Nederland no. 44760/98).

Het voorgaande laat echter onverlet dat het het OM vrij staat om in het kader van de behandeling van procedures op grond van artikel 89 Sv te betogen dat hoewel het strafbaar feit niet wettig en overtuigend bewezen kon worden geacht, de verdenking – ten tijde van de vrijheidsbeneming en ook achteraf bezien- de verzekering, klinische observatie of hechtenis rechtvaardigde. Vooral in de gevallen waarin verzoeker het zelf in de hand had dat de redenen voor verdenking zijn blijven bestaan, kunnen er redenen van billijkheid aanwezig zijn om betrokkene geen of verminderde schadevergoeding toe te kennen.